

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH 2016

TÍREOLAÍOCHT – ARDLEIBHÉAL

ROINN 2 (90 marc)

DÉ hAOINE 10 MEITHEAMH – MAIDIN 9.30 - 11.30

Tá **ROINN 1** den pháipéar seo i bhfillteán ar leithligh, mar a bhfuil spásanna le haghaidh do chuid freagraí.

NÁ DEARMAD, LE DO THOIL, GO gCAITHFIDH TÚ **FILLTEÁN** COMHLÁNAITHE
ROINN 1 A THABHAIRT AR AIS LE DO FHREAGARLEABHAR.

ROINN 2 (90 marc)

Freagair **TRÍ** cheist ar bith.
Tá na ceisteanna uile ar cómharc.

Ceist 1. DROMCHLA AN DOMHAIN AGUS GNÍOMHAÍOCHT GHEILLEAGRACH

A. Aolchloch

- (i) Mínigh conas a fhoirmítear carraig aolchloiche.
- (ii) Déan cur síos ar **dhá** bhealach ar féidir le daoine úsáid **gheilleagrach** a bhaint as carraigeacha.

(10)

B. Tírdhreach Carstach

Mínigh, agus léaráid lipéadaithe mar chúnamh agat, conas a foirmíodh gné faoi thalamh **amháin** ar bith i dtírdhreach carstach.

(8)

C. Gníomhaíocht Gheilleagrach – Saothrú Móna

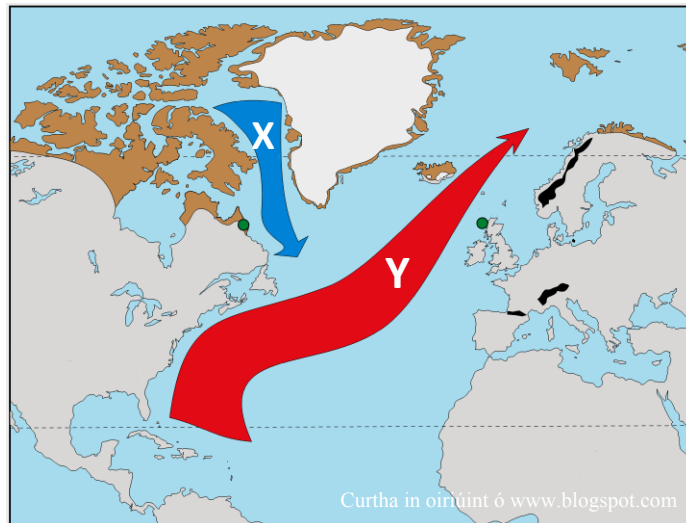
Curtha in oiriúint ó www.tnsgrow.co.nz

- (i) Déan cur síos ar **dhá** shlí dhifriúla ar chabhraigh an teicneolaíocht le saothrú móna.
- (ii) Mínigh **dhá** chúis go bhfuil an táirgeadh móna ar bhonn tráchtála teoranta i mbratphortaigh.

(12)

Ceist 2. FEACHTAÍ AIGÉIN, UISCIÚ AGUS FAIRSINGIÚ FÁSAIGH

A. Feachtaí Aigéin

- (i) Ainmnigh na feachtaí aigéin lipéadaithe **X** agus lipéadaithe **Y**.
- (ii) Mínigh **dhá** iarmhairt atá ag an bhfeacht aigéin **Y** ar aeráid na hÉireann.

(10)

B. Uisciú

- (i) Luaigh cad is brí leis an téarma *uisciú*.
- (ii) Ainmnigh scéim uiscithe **amháin** a bhfuil staidéar déanta agat uirthi.
- (iii) Mínigh **dhá** bhuntáiste a bhaineann leis an scéim uiscithe seo.

(10)

C. Fairsingiú Fásaigh

- (i) Mínigh cúis nádúrtha **amháin** agus mínigh cúis dhaonna **amháin** atá le fairsingiú fásaigh.
- (ii) Déan cur síos ar **dhá** iarmhairt a bhíonn ar fhairsingiú fásaigh.

(10)

Ceist 3. MEASCÁN TÍREOLAÍOCHTA

Freagair **TRÍ CINN AR BITH** de na ceisteanna **3A, 3B, 3C, 3D**.

3A. Gréasáin Lonnaíochta Nua

- (i) Ainmnigh tír **amháin** ina bhfaightear poldair.
- (ii) Mínigh cúis **amháin** gur bunaíodh lonnaíochtaí nua ar pholdair.
- (iii) Déan cur síos ar **dhá** shaintréith a bhaineann le lonnaíochtaí ar pholdair.

(10)

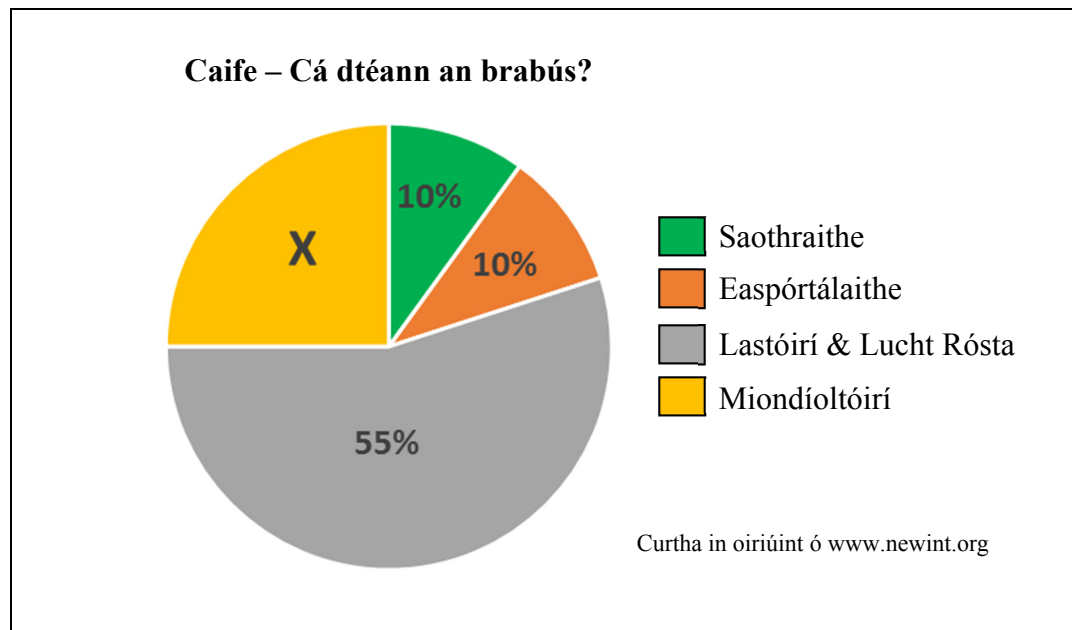
3B. Athrú Daonra

Mínigh an tionchar a bhí ag **dhá** cheann de na tosca a leanas ar ráta athraithe an daonra i dtír ar bith a bhfuil staidéar déanta agat uirthi:

- Soláthar bia
- Sláinte
- Cogadh
- Oideachas
- Forbairtí teicneolaíochta
- Ionad na mban sa tsochaí.

(10)

3C. Neamhionannas Geilleagrach – Trádáil

Scrúdaigh an phíchart thuas a thaispeánann dáileadh an bhrabúis a dhéantar ar tháirgeadh caife agus freagair gach ceann de na ceistanna a leanas.

- (i) Cén céatadán den bhrabús ar tháirgeadh caife a théann go dtí lastóirí agus lucht rósta caife?
- (ii) Ríomh **X**, an céatadán den bhrabús ar tháirgeadh caife a théann go dtí na miondíoltóirí.
- (iii) Mínigh **dhá** iarmhairt dhiúltacha atá ag trádáil éagórach ar gheilleagair thíortha sa domhan i mbéal forbartha.
- (iv) Ainmnigh sampla de thír sa domhan i mbéal forbartha a bhfuil iarmhairt ag trádáil éagórach uirthi.

(10)

3D. Imirce

- (i) Ainmnigh sampla **amháin** d'imirce aonair a bhfuil staidéar déanta agat air.
- (ii) Mínigh **dhá** thoisc bhrú a bhaineann leis an sampla seo d'imirce aonair.
- (iii) Déan cur síos ar shlí **amháin** a ndeachaigh an imirce aonair seo i bhfeidhm ar an gceantar a ndeachaigh daoine ar imirce as.

(10)

Ceist 4. UIRBIÚ

A. Talamhúsáid Uirbeach

Scrúdaigh an **tAERFÓTAGRAF** a thugtar leis an bpáipéar seo.

Tabhair cur síos agus míniú ar **thrí** thalamhúsáid uirbeach éagsúla atá le feiceáil ar an aerfótagraf.

Bain úsáid as fianaise ón aerfótagraf chun tacú le do fhreagra.

(10)

B. Fadhbanna Uirbeacha

(i) Luaigh an bhrí atá le gach ceann de na téarmaí a leanas:

- *Meathlú uirbeach*
- *Sraoilleáil uirbeach.*

(ii) Déan cur síos ar **dhá** fhadhb a bhaineann le sraoilleáil uirbeach.

(10)

C. Uirbiú sa Domhan i mBéal Forbartha

(i) Ainmnigh cathair **amháin** sa domhan i mbéal forbartha a bhfuil dlús ard daonra inti agus a bhfuil staidéar déanta agat uirthi.

(ii) Mínigh **dhá** fhadhb a thagann chun cinn mar thoradh ar dhlús ard daonra sa chathair sa domhan i mbéal forbartha a ainmníodh i gcuid (i) thuas.

(10)

Ceist 5. LÉARSCÁIL NA SUIRBHÉIREACHTA ORDANÁIS AGUS AN tAERFÓTAGRAF

- A. Scrúdaigh **LÉARSCÁIL NA SUIRBHÉIREACHTA ORDANÁIS** a thugtar leis an bpáipéar seo.

Tarraing sracléarscáil den limistéar a thaispeántar ar an léarscáil.

Ar do shracléarscáil, **taispeáin** agus **lipéadaigh** gach ceann acu seo a leanas:

- Cuan Chathair na Mart
- An limistéar faoi fhoirgnimh le hais a chéile i gCathair na Mart
- An bóthar N59
- An Abhainn Bhuí.

(10)

- B. Scrúdaigh **LÉARSCÁIL NA SUIRBHÉIREACHTA ORDANÁIS** a thugtar leis an bpáipéar seo.

Mínigh **trí** chúis a mb'fhéidir go meallfaí turasóirí go dtí an limistéar ar léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis, agus fianaise ón léarscáil agat mar thaca le gach cúis.

(12)

- C. Scrúdaigh an **tAERFÓTAGRAF** a thugtar leis an bpáipéar seo.

Déan cur síos ar **dhá** shlí a ndéanann an t-údarás áitiúil bainistiú ar thrácht sa bhaile, agus fianaise ón aerfótagraf agat mar thaca le do fhreagra.

(8)

LEATHANACH BÁN